

**Manifestul politic
al
Partidului Liberal Reformat**

Tradiție și identitate liberală

Individ, piață, societate

Stat, cetățenie, prosperitate

Reforma instituțiilor naționale

Pentru o Uniune Europeană a libertăților

Crezul generației liberale 2014

Tradiție și identitate liberală

Partidul Liberal Reformator este în acest moment istoric unicul continuator legitim al liberalismului modernizator și reformator care a construit România modernă și singura forță politică ce își afirmă încrederea în universalitatea, durabilitatea și actualitatea valorilor liberale. Pentru Partidul Liberal Reformator, primatul libertății individuale reprezintă fundamentul oricărei organizări politice, sociale, economice și culturale democratice.

Partidul Liberal Reformator urmărește punerea în operă a unui sistem instituțional organizat în jurul drepturilor individuale, precum și dezvoltarea unei comunități politice naționale organizată în cadrul european mai larg după principiile libertăților civile, politice și economice, precum și ale justiției și solidarității sociale. Partidul Liberal Reformator propune un proiect politic fondat pe relația dintre *libertate, democrație și prosperitate*.

Fidel tradiției liberale românești, Partidul Liberal Reformator își propune să continue programul fondatorilor liberali ai României moderne, inspirându-se din gândirea și acțiunea întemeietoare de stat și reformatoare a societății a lui I.C. Brătianu, Mihail Kogălniceanu, C.A. Rosetti, Eugeniu Carada, D.A. Sturdza, Ionel Brătianu, Vintilă Brătianu, I.Gh. Duca, Gh.I. Brătianu, Gheorghe Tătărescu, Victor Slăvescu, Petre Ghiață sau Mihail Fărcășanu.

De la Proclamația de drepturi și libertăți din 11 iunie 1848 și până la integrarea în Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, liberalii au fost, așa cum observa profetic în 1905 Ion I.C. Brătianu, cei care „au pus în execuție necesitățile vitale ale României”. Construcția unei națiuni moderne și europene, precum și încurajarea creativității economice, sociale și culturale a indivizilor în condiții democratice au fost, vreme de 140 de ani, cele două misiuni asumate explicit de liberalii români. Turnate în bronz de același Ionel Brătianu în 1921, valorile liberalismului românesc au rămas constante: națiunea, democrația, prosperitatea, ordinea, proprietatea privată și solidaritatea socială. Întrupând o vocație istorică, guvernarea liberală din 2004-2008 a adăugat acestor valori și atașamentul față de proiectul construcției unei Europe unite.

Corpul politic al națiunii române are un profil liberal de neșters, construit cu simțul istoriei, prin două constituții, două războaie, de independență și de reîntregire, prin împrumutări succesive, prin garantarea proprietății în legea fundamentală postcomunistă și prin tratatul de integrare europeană. Viziunea politică a liberalilor români a fost mereu aceeași: consolidarea unei societăți de oameni liberi, instruiți, capabili de inițiativă, o societate de egali din care au fost eliminate privilegiile de clasă și de statut, o societate unde, între un stat neutru și indivizi, nu se interpun rețele de patronaj, grupuri de interese structurate sau alte forme de dependență colectivă. O societate caracterizată de un regim al separărilor funcționale multiple: între sfera publică și cea privată, între politic și economic, între guvernare și administrație, între Biserică și Stat. O societate în care sursa ultimă a drepturilor și libertăților civile, politice și sociale este cetățeanul. Un cetățean format pentru a înțelege că libertatea este inseparabilă de responsabilitatea față de propriul destin și de progresul națiunii în ansamblu.

Individ, piață, societate

Socul pe care s-a construit modernitatea politică în România, ca și în întreaga Europă este liberalismul clasic, în măsura în care recunoașterea, garantarea și multiplicarea drepturilor și libertăților individuale rămân până astăzi principala metodă de guvernare a tuturor partidelor democratice. Cele două versante ale proiectului politic liberal – piața liberă și centralitatea drepturilor și libertăților individuale – au fost adoptate atât de social-democrație, cât și de creștin-democrație. Numele sub care sunt descrise regimurile politice occidentale de după cel de-al doilea război mondial este cel al democrației liberale.

Ceea ce nu înseamnă că liberalismul s-a dizolvat în alte curente și experiențe politice. Actuala criză, deopotrivă a democrației și a capitalismului, face ca recursul la proiectul liberal să fie mai necesar decât oricând. Este acum evident, pe de o parte, că piețele sunt tot atât de supuse eșecului ca și statele, iar pe de altă parte, că societățile umane nu pot fi înțelese și guvernate doar în cheie economică. Piața generează prosperitate, independență, încredere și libertate numai în măsura în care schimbul de bunuri, servicii și valori implică un angajament moral. Piața incită, de aceea, la asociativitate și responsabilitate.

Partidul Liberal Reformator își imaginează dezvoltarea României în anii ce urmează și în condițiile în care natura capitalismului suferă o schimbare de structură sub forma unei *noi economii politice* care să reafirme moralitatea pieței, să re-localizeze economia în țesătura socială națională și să încurajeze cetățenii întreprinzători.

De aceea, în condițiile de incertitudine economică pe care le promite, pe termen nedeterminat, actuala criză globală, politica liberală trebuie să se străduiască din nou să producă cu precădere *bunuri publice indivizibile*. Sistemele publice de sănătate, de educație și de pensii nu numai că dau consistență unei națiuni și limitează inegalitatea de șanse, dar contribuie decisiv la consolidarea unei clase mijlocii puternice și cuprinzătoare, capabilă de inițiativă și de creativitate economică.

Dacă, în numele solidarității, statul liberal îi protejează pe cei mai defavorizați dintre cetățeni, transformând într-un drept inalienabil nivelul de trai decent, tot el reușește cel mai bine să îi includă pe cei mai mulți dintre cetățeni în clasa de mijloc, a profesioniștilor și întreprinzătorilor care asigură dezvoltarea unei națiuni. Sistemele naționale de servicii publice sunt deci un loc privilegiat de întâlnire între stat și cetățeni, un loc în care cetățenilor le devin evidente motivele pentru care merită să fii loial statului și națiunii, iar aparatele statului își largesc și ameliorează continuu sfera resurselor, umane și materiale, prin care își consolidează autoritatea.

Partidul Liberal Reformator va veghea ca guvernarea, centrală și locală, să se organizeze mult mai clar în jurul celor două funcții regaliene ale statului: pe de o parte, securitatea vieții, libertății și bunurilor cetățenilor, iar pe de altă parte, administrarea echitabilă a dreptății. Într-o astfel de perspectivă, solidaritatea, subsidiaritatea și parteneriatul social s-ar îmbina într-o concepție unitară ce are în vedere descentralizarea, sporirea rolului comunităților locale și realizarea de politici sociale active. Ceea ce presupune o justă întrepătrundere a ordinii economice și a ordinii sociale. Proprietatea privată va căpăta astfel o dimensiune socială, iar dreptatea socială se va institui prin controlul reciproc al diverselor nivele la care cetățenii convin să încredințeze unor aleși responsabilitatea guvernării intereselor publice.

Stat, cetățenie, prosperitate

Viziunea Partidul Liberal Reformator asupra statului pleacă de la constatarea unei evidențe: statul social, încurajând filosofia personală a îndreptăririi, a distrus conștiința mutualității și instinctul asociativ pe care liberalismul le consideră o parte inalienabilă a naturii umane. Acest stat eșuat al bunăstării irosite sau mereu insuficiente trebuie înlocuit cu un *stat civic*, un stat responsabil față de fiecare leu colectat de la contribuabili, în care fiecare leu distribuit sub orice formă să poarte memoria și girul celui care l-a produs în primă instanță: întreprinzătorul, liber-profesionistul, funcționarul, medicul, profesorul, agricultorul, tehnicianul, artistul. Un stat civic, în care bugetul public să nu fie un simplu aranjament contabil de venituri și cheltuieli care oglindesc ce „dă” guvernul cu titlu de subvenții, transferuri și beneficii și ce „ia” guvernul cu titlu de taxe și impozite. Bugetul trebuie să poată fi citit de aici înainte ca fiind expresia financiară a voinței cetățenilor liberi ai României de a se asocia într-o națiune angajată în proiecte colective.

Din punctul de vedere al Partidul Liberal Reformator statul trebuie să garanteze drepturi politice, economice și sociale precum: libertatea de gândire și de exprimare, libertatea presei, a cercetării științifice și a educației, libertatea de asociere, dreptul oricui de a alege o ocupație și de a folosi liber venitul rezultat, dreptul la un tratament echitabil care să asigure condițiile unei vieți decente, dreptul la securitate socială, dreptul de a trăi liber într-un sistem de liberă întreprindere, apărat în fața arbitrariului politic, administrativ sau economic.

Pentru Partidul Liberal Reformator individul nu este făcut pentru a servi statul, ci, dimpotrivă, statul este menit să asigure respectul drepturilor și libertăților individuale, oferind cadrul cooperării între oameni liberi și egali. În acest sens, scopul Partidul Reformator Liberal este de a crea o societate în care toți cetățenii pot exercita în deplină putere libertățile politice și economice și în care bunăstarea generală asigură condițiile eradicării sărăciei și ignoranței. Suveranitatea fiecărui cetățean asupra propriului său destin este temeiul suveranității națiunii în ansamblu.

Considerând că fundamentul ultim al oricărei politici este unul de natură etică, Partidul Liberal Reformator respinge absolutizarea egoismului și individualismului, precum și orice formă de colectivism. Oponându-se birocratizării excesive, invadării vieții private de către norme și reglementări, Partidul Liberal Reformator consideră, pe urmele liberalilor români, că statul nu trebuie să fie mai mult decât un punct de plecare eficient pentru a garanta egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii, pentru a preveni abuzurile și inegalitățile, pentru a anula privilegiile, precum și pentru a asigura cea mai largă răspândire a proprietății individuale.

Respectul față de proprietatea privată se reflectă și în protejarea mediului, politică ce devine, în contextul actual, una din prioritățile oricărei construcții instituționale liberale și reformatoare. O politică ecologică responsabilă, lipsită de patos ideologic, va asigura condițiile pentru creșterea calității vieții comune a tuturor cetățenilor.

Partidul Liberal Reformator își propune construirea unui cadru instituțional care să permită fiecărui cetățean să se bucure de cea mai mare libertate posibilă în context democratic și sub domnia necondiționată a legii. Obiectivul principal este ca organizarea politică a națiunii să permită fiecărui cetățean să-și dezvolte liber și creator personalitatea și abilitățile și să primească justa recompensă pentru serviciile aduse comunității.

Reforma instituțiilor naționale

Integrarea națiunii în Uniunea Europeană constituie prilejul pentru o reformă de fond, până acum amânată, a arhitecturii instituționale a statului. Cheia de boltă a acestei reforme este revizuirea Constituției în vederea corectării unui triplului deficit: 1) deficitul democratic, caracterizat de suprapopularea instituțiilor reprezentative și de subreprezentarea cetățenilor, ca și de proliferarea unor instituții de tip administrativ ce scapă oricărui control cetățenesc; 2) deficitul de performanță a actului de guvernare, marcat astăzi de concurența adesea dezordonată a competențelor în domeniul executiv; 3) deficitul de dreptate produs de concepția administrativă, corporatistă și centralizată, moștenită de la regimul comunist, pe care este construit sistemul judiciar românesc.

Moștenitor al liberalilor care au dat țării prima ei declarație de drepturi și au creat două constituții, cea din 1866 și cea din 1923, Partidul Liberal Reformator trebuie să își actualizeze vocația sa fondatoare de stat, modernizatoare și democratică, asumându-și inițiativa în privința revizuirii Constituției ce va governa România europeană. Principiile acestei revizuirii, rezumate de formula liberală „*pentru a governa mai bine, trebuie să guvernezi mai puțin*”, sunt animate de dubla convingere că cel mai important mandat într-o societate democratică și liberală este cel de cetățean, și că cetățenii se pot bucura de o bună guvernare numai atunci când domnesc legile, nu bunul plac al oamenilor, fie aceștia bine intenționați.

Rostul reformei regimului constituțional va fi, pe de o parte, acela de a obliga viața politică să se lase guvernată de drept și să fie ordonată interesului general, iar, pe de altă parte, a face ca administrarea dreptății și funcționarea statului de drept să se supună cu mai multă responsabilitate controlului cetățenesc. Pe această cale, politica și politicile publice, inclusiv și mai ales cele din domeniul justiției, vor deveni tot mai puțin dependente de voința individuală a politicianilor sau de interesele particulare ale grupurilor de presiune și de influență. Obiectivul este acela de a transforma România într-un stat ale cărui instituții să fie organizate și ordonate în jurul misiunii fundamentale de a garanta exercițiul neîngrădit al drepturilor și libertăților cetățenești, a căror promovare și protecție reprezintă însăși rațiunea de a fi a statului.

Cum Parlamentul, ca expresie a suveranității naționale, reprezintă modul în care este conceput corpul politic al națiunii. Legislativul trebuie să fie în fapt și în drept instituția centrală a sistemului politic. La rândul ei, justiția trebuie să fie mai mult decât independentă și legală; ea se cuvine să fie dreaptă. Justiția nu se poate mulțumi să servească dreptatea și pe cetățeni, ci trebuie să aparțină cu adevărat cetățenilor, pentru că aceștia nu sunt un simplu obiect al administrării dreptății, ci adevărata instanță supremă a sistemului judiciar.

Este imperativ ca reforma Constituției să precizeze, dincolo de orice confuzie, rolul și limitele puterilor în stat și să permită, prin introducerea unui mecanism clar de echilibrare, cooperarea acestor puteri în interesul exclusiv al cetățenilor. Doar pe o bază constituțională reformată în sens liberal se va putea trece la adaptarea sistemului administrativ necesităților unei societăți dinamice, creatoare și solidare. Textul revizuit al Constituției urmează să facă deosebirea între *guvernarea locală* și organele ei (primari, consilii locale, consilii județene, potențial consilii regionale), pe de o parte, și *administrația publică*, pe de altă parte, punând în operă o *guvernare participativă* menită să includă în procesul de elaborare a politicilor publice toate părțile interesate, pe toți cei care-și declară o miză și un interes legitim.

Pentru o Uniune Europeană a libertăților

Uniunea Europeană nu trebuie privită decât ca nivelul superior al guvernării participative. Instituțiile de la Bruxelles nu sunt entități exterioare, de monitorizare și control al vieții publice românești. Uniunea Europeană își caută încă un demos. De aceea nu reușește deocamdată să fie o democrație. Românii, asemeni celorlalte state-națiuni europene, au deja un demos. Sensul adevărat al monitorizării, controlului și cooperării trebuie să fie dinspre București către Bruxelles. Dinspre democrație, fie și imperfectă, către birocrație, fie ea oricât de sofisticată și expertă.

Partidul Liberal Reformator se alătură liberalilor europeni grupați în ALDE în misiunea de a contribui la reorientarea construcției europene către o Europă a libertăților, a echității și convergenței, nu către o Uniune a birocrației și austerității fiscale, a înghețării diferențelor de dezvoltare dintre țările membre. O Europă bazată pe voința cetățenilor săi, formulată democratic, mai transparentă și mai răspunzătoare pentru deciziile ei. O Europă a încrederii și ambiției, nu una a fricii și austerității, o Europă a prosperității, nu una a dezvoltării inegale. O Europă mai simplă, mai puternică, mai democratică.

Astăzi, sub cârmuirea unei Comisii de inspirație populară, arhitectura Uniunii Europene depinde aproape exclusiv de expertiza unor elite birocratice auto-selectate, ce produc în medie o mie de norme obligatorii pe an, reglementări, directive și decizii a căror implementare costă statele-membre de două ori și jumătate mai scump decât punerea în operă a legislației naționale.

Instituțiile europene nunate și, ca atare, lipsite de o legitimitate democratică directă și explicită tind să impună autorităților publice democratic alese din statele-membre norme de conduită și funcționare aflate adesea dincolo de spiritul și litera Tratatelor și pe care partea liberală a societății europene le interpretează drept o limitare și o condiționare a suveranității naționale. De aceea, liberalii europeni propun o Europă care să renunțe la această hiperinflație de măsuri regulatorii, care să nu genereze o suprastructură federală intens birocratizată și să întoarcă cea mai mare parte a deciziilor în sfera de competență suverană a parlamentelor naționale. Parlamentele naționale, incluse de Tratatul de la Lisabona în procesul de negociere a politicilor, trebuie să primească puterea de a proceda la o verificare de subsidiaritate prealabilă a tuturor domeniilor programatice ale Comisiei.

Împreună cu ceilalți liberali europeni, Partidul Liberal Reformator cere extinderea pieței unice și în domeniul energiei, în cel digital, în serviciile financiare și în cele de sănătate. Ca și recunoașterea celei de-a cincea libertăți constitutive a pieței unice: libera circulație a cunoașterii. Pentru ca aceste obiective să fie atinse, se impune ca până în 2019 să fie negociat un nou act european care să înlocuiască tratatul de la Lisabona și care să dea o deplină consistență democratică cetățeniei europene.

Partidul Liberal Reformator susține, împotriva familiei populare și în opoziție cu președintele ales al Comisiei Europene, continuarea extinderii Uniunii în Balcanii de Vest și, mai ales, către Republica Moldova. Pentru liberalii români, atât națiunea, cât și Europa nu vor fi întregi fără Moldova de peste Prut.

Crezul generației liberale 2014

Trăsătura ce i-a caracterizat întotdeauna pe liberali este integritatea intelectuală, vocația publică de a spune adevărul, de a-și ține cuvântul dat. Prin această calitate liberalii au câștigat, în adâncimea istoriei, respectul și încrederea societății românești. Această încredere și acest respect trebuie astăzi recâștigate. Nu atât de un nume, cât mai ales de o atitudine. De o nouă legătură, temeinică și durabilă, între acțiunile și ideile liberale. Și nu este vorba despre idei abstracte. Prin puterea cuvântului și forța convingerilor democratice, liberalii români au reușit în trecut să mobilizeze clasa mijlocie românească în jurul politicilor de modernizare și europenizare a țării.

Forța ideilor liberale rezidă nu atât în valoarea lor filosofică, cât mai ales în realitățile politice și economice pe care aceste idei au fost în măsură să le aducă la viață. Partidul în care se reunesc liberalii, a spus Ionel Brătianu în 1914, nu este nimic altceva decât un dispozitiv menit să țină împreună ideile și faptele. Idei și fapte reformatoare, de natură să transforme realitatea.

Nici un gest nu este mai liberal decât acela de a face ca proiectele politice, oricât de inovatoare ar fi, să se așeze mereu pe soclul oferit de gândirea și acțiunea predecesorilor. De aceea, liberalii au constituit și rămân, în Europa și în România, nu numai o mișcare politică, dar și o forță culturală. Liberalii români sunt datori față de propria lor istorie și față de societate să devină promotorii și referința unei model de cultură publică a libertății.

După exemplul înaintașilor lor din 1923, liberalii români din 2014 construiesc Partidul Liberal Reformatoarea prin afirmarea sub formă de crez a următoarelor convingeri:

Liberalii cred în autonomia persoanei și în suveranitatea conștiinței individuale.

Liberalii cred că demnitatea umană este măsura tuturor formelor de organizare socială și politică.

Liberalii cred că drepturile și libertățile își au izvorul în natura umană, rolul statului fiind exclusiv acela de a le recunoaște, ocroti și promova.

Liberalii cred că nu este cu adevărat liber decât cel care are libertatea de a-și alege drumul în viață și își asumă responsabilitatea acestei alegeri.

Liberalii cred că individul are întotdeauna întâietate asupra grupului și se opun oricărei forme nivelatoare de colectivism.

Liberalii cred că diversitatea alegerilor de viață pe care le fac indivizii este temeiul unei societăți libere, pluraliste și prospere.

Liberalii cred că valoarea unei societăți rezidă în valoarea individuală a fiecăruia dintre cetățenii săi.

Liberalii cred că drepturile individuale se referă la ceea ce are dreptul să înfăptuiască fiecare cetățean, nu la ceea ce se simte îndreptățit să primească de la alții.

Liberalii cred că proprietatea trebuie să fie rodul muncii, al creativității, al energiei și al excelenței individuale.

Liberalii cred că proprietatea privată nu este un scop în sine, ci un mijloc de a proteja și spori libertatea.

Liberalii cred că indivizii și nu statul sunt cei care creează avuția și prosperitatea unei societăți.

Liberalii cred că piața liberă și capitalismul sunt instrumentele cele mai juste și mai legitime pentru crearea avuției.

Liberalii cred că liberalismul nu poate exista fără capitalism, dar și că, în absența liberalismului, capitalismul poate produce nedreptate și servitute.

Liberalii cred că relațiile economice dintre indivizi trebuie să fie relații de schimb și de cooperare menite să pună în valoare potențialul și creativitatea fiecăruia, și nu relații de dominație și de exploatare.

Liberalii cred că piața nu este altceva decât ansamblul de relații dintre indivizi liberi care își pun în comun capacitatea de inițiativă și resursele de creativitate pentru a produce bunuri și servicii necesare societății.

Liberalii cred că finalitatea oricărei societăți constă în asigurarea libertății și prosperității tuturor și a fiecăruia în parte, și nu în uniformizarea proiectelor individuale și a modului de viață al cetățenilor.

Liberalii cred într-o piață unică la scară europeană, cu potențialul de a se extinde pe ambele maluri ale Atlanticului, în care libertatea de circulație a persoanelor, bunurilor, serviciilor, capitalului și cunoașterii nu trebuie îngrădită.

Liberalii cred că subiectul construcției europene este cetățeanul, nu consumatorul.

Liberalii cred că securitatea vieții și a proprietății constituie cea dintâi libertate a cetățenilor.

Liberalii cred că protecția vieții și a proprietății este un serviciu ce poate fi asigurat mai eficient de către stat decât de către piață.

Liberalii cred că rolul statului în economie este acela de a fi un arbitru imparțial și neutru al competiției libere.

Liberalii cred că un stat ce impozitează excesiv munca este un stat care descurajează munca.

Liberalii cred că o presiune fiscală abuzivă exercitată de stat asupra economiei duce inevitabil la fraudă și evaziune fiscală.

Liberalii cred că un nivel scăzut și judicios distribuit al impozitelor și taxelor este metoda cea mai bună de sporire a rețetelor fiscale ale statului, de favorizare a creșterii economice și de creare a avuției.

Liberalii cred că indivizii și societatea au datoria să-i sprijine, prin intermediul statului, pe acei cetățeni aflați în incapacitatea temporară sau permanentă de a-și asuma răspunderea pentru propria viață.

Liberalii cred că cei care abuzează de sprijinul social oferit de stat aduc o atingere directă libertății și proprietății individuale.

Liberalii cred că libertatea de gândire, de exprimare și de asociere, ca și libertatea de a întreprinde comportă riscuri ce trebuie asumate individual și ce nu pot fi transferate societății.

Liberalii cred că riscurile asumate, ca și eșecul unor proiecte individuale, se cuvin privite ca o formă de învățare și de progres atâta timp cât statul asigură un mediu stabil și predictibil pentru toți cei dispuși să înfrunte riscul de a întreprinde și de a inova.

Liberalii cred că datoria fundamentală a statului este aceea de a asigura drepturile și libertățile individuale, fie ele civile, politice, sociale sau economice.

Liberalii cred că a doua îndatorire a statului este aceea de a-i forma pe cetățeni pentru libertate, responsabilitate și cetățenie democratică.

Liberalii cred că, pentru a governa bine, statul trebuie să guverneze mai puțin, dar mai ferm.

Liberalii cred în separarea funcțională și în controlul reciproc al puterilor în stat; nici o autoritate publică nu poate fi independentă față de celelalte și nu se poate sustrage controlul cetățenilor, care sunt în indiviziune sursa suveranității naționale.

Liberalii cred că un stat ce distribuie privilegiile și acordă sprijin special de orice natură unor indivizi sau grupuri sociale nu face decât să-și impună dominația asupra acestor persoane și asociații și să afecteze libertatea și proprietatea tuturor celorlalți cetățeni.

Liberalii cred că statul nu are dreptul, sub aparența unor programe de asistență socială, să mențină o parte din cetățeni într-o stare de servitute și de dependență.

Liberalii nu cred că se cuvine ca statul să-și asume funcții și competențe ce pot fi duse mai bine la îndeplinire de către asociații libere ale cetățenilor.

Liberalii cred că nici un interes, oricât de legitim, ce ține de sfera statului, a colectivităților ori a societății în ansamblu nu poate servi drept justificare pentru limitarea sub orice formă a libertății individuale.

Liberalii cred că statul de drept înseamnă atât o guvernare limitată, cât și domnia legii, nu a oamenilor care populează vremelnicele instituții represive ale statului.

Liberalii cred că fenomenul corupției poate fi limitat nu numai prin aplicarea imparțială și dreaptă a legii, cât mai ales prin reforma profundă a instituțiilor statului făcută în așa fel încât cetățenii să le recunoască spontan caracterul just, rațional și benefic atât pentru individ, cât și pentru societate.

Liberalii cred că o societate liberă are nevoie de curajul cetățenilor săi: curajul de a gândi chiar și împotriva curentului, curajul de vorbi chiar și împotriva opiniei majoritare, curajul de a îndrăzni mai degrabă să faci, decât să te plângi că alții nu fac destul sau ce trebuie.

Liberalii cred că nici un individ, grup politic sau instituție nu are dreptul să se exprime și să acționeze autoritar în numele unui interes superior al națiunii sau al poporului.

Liberalii cred că totul poate și trebuie supus criticii făcute cu discernământ și responsabilitate.

Liberalii cred că pluralismul și diversitatea sunt condiția necesară și obligatorie a unei societăți libere.

Liberalii cred în progres în toate domeniile acțiunii umane.

Liberalii cred că statul și instituțiile sale, ca și organizarea societății trebuie mereu reformate.